

Jezelf zijn

Je mag tegenwoordig jezelf zijn. Een getrouwde vrouw hoeft haar waarde niet te ontleen aan de kinderen die zij verzorgt, of aan het maatschappelijk aanzien van haar man. Ze mag een eigen gezicht hebben, een eigen plaats onder de mensen, vaak uitgedrukt in een eigen baan. Een voorganger hoeft niet meer öde domineeö te zijn. Op een warme zondag mag hij na de preek Jan zijn, die in een korte broek in zijn achtertuintje zit. Op een vergadering mag hij soms zelfs een medebroeder zijn die het óók allemaal niet precies weet. Iemand die homoseksueel is hoeft niet meer - tenminste niet meer overal en altijd - het spelletje te spelen dat hij ögewoonö is. Je mag tegenwoordig jezelf zijn. En dat is een groot goed.

Wat is dat eigenlijk: *jezelf zijn*? Het heeft in ieder geval iets te maken met innerlijke vrijheid. Ik herinner mij een gespreksgroep van vrouwen, waarin het ging over özelfontplooiing en eigen baanö. Eén der deelnemers reageerde verbaasd met: öWaar maken jullie je druk over? Ik voel me helemaal mezelf, als het thuis gezellig is en mijn man en kinderen genieten van wat ik op tafel zet!ö. Je kunt het als vrouw bijna niet meer maken om zoiets te zeggen! Gelukkig zijn er die er de moed voor hebben. Zoön opmerking relateert op een heerlijke manier veel modieus gepraat. Die vrouw maakte duidelijk dat *jezelf zijn* een kwestie van innerlijke vrijheid is. Wanneer je er vrij voor kiest, en gelukkig in bent, om jezelf te zijn in de sfeer van je gezin, ben je daarin jezelf!

Jezelf zijn is een groot goed. Maar het is niet het grootste in het leven. Veel grote en waardevolle dingen in het leven zijn alleen mogelijk bij de gratie van mensen die in vrijheid besloten niet voor zichzelf maar voor anderen te kiezen. We raken hier het hart van het evangelie. Ik spreek het vermoeden uit, dat Christus in de hemel öin de gestalte Gods zijndeö (Fil. 2:6) zichzelf nooit ontledigd zou hebben, als Hij er alleen op uit was geweest om daar zichzelf te zijn. Veelbetekenend schrijft Paulus dat Hij *gehoorzaam* is geworden tot de dood (vers 8). Gehoorzaamheid heeft altijd wat te maken met een spannende en diep in eigen vlees snijdende keuze. Het meest waardevolle in het leven vraagt vaak de keuze om van onszelf af te zien. Zo is het in ieder geval gesteld met de liefde. De liefde is géén zelfbevestiging van het eigen öikö! öZij zoekt zichzelf nietö (1 Cor. 13:5). Wie in vrijheid er voor kiest niet zichzelf te zoeken maar een ander, zal weliswaar juist daarin zichzelf vinden. Dat is het wonder van de blijheid van een man die 30 jaar lang zijn invalide vrouw thuis verzorgde en daarvoor zijn maatschappelijke carrière opofferde. Maar dat is een wonder dat je pas na die keuze beleeft.

Jezelf zijn heeft, vanuit het christelijk geloof bezien, iets paradoxaals. Het gaat om jezelf. Maar je ontvangt het van een ander, namelijk van God. Jezelf zijn is een vrije keuze voor de plaats die God je in het leven geeft. Je hebt God er bij nodig. Of een afgod. Er is in onze cultuur sprake van afgoderij rond begrippen als *jezelf zijn* en *eigen identiteit* en *zelfontplooiing*. Het eigen öikö wordt in allerlei vormen van psychotherapie en hulp in huwelijksconflicten met een bijna religieuze overgave gevierd. Het is duidelijk: zonder God of een afgod vind je jezelf niet. Dit is het paradoxale van onze eigen identiteit: het gaat om onszelf. Maar we ontvangen het van een ander, van Christus. Als Paulus schrijft: öNiet meer mijn ik, maar Christus leeft in mijö (Gal. 2:20), is dat geen uiting van een ziekelijke neiging tot zelfvernietiging. De apostel heeft ontdekt dat een mens zijn identiteit niet in zichzelf maar in Christus vindt. Je bent pas jezelf als Christus in je leeft! Hier ligt ook het geheim van de betekenis van de navolging van Christus voor de ontwikkeling van iemands persoonlijkheid. Niet op eigen speurtocht door het leven, maar achter Christus aan word je wie je bent.

Olof de Vries